

การวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ

เรืออากาศเอกหญิง สุวรรณ ทริพย์บำรุง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-566-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

II 14049155

AN ANALYSIS OF ROLES OF NURSING INSTRUCTORS
IN MILITARY AND POLICE NURSING COLLEGES

Flight Lieutenant Suwanna Sapbamrung

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Higher Education
Graduate School, Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-566-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัย

พยาบาลทหารตำรวจ

โดย

เรืออากาศเอกหญิง สุวรรณษา ทรัพย์บำรุง

ภาควิชา

อุดมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

.....

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ บวรศิริ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ผู้บรรณาทรพทย์บำรุง, เรืออากาศเอกหญิง : การวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ (AN ANALYSIS OF ROLES OF NURSING INSTRUCTORS IN MILITARY AND POLICE NURSING COLLEGES) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 304 หน้า ISBN 974-584-566-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ เปรียบเทียบบทบาทของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ จำแนกตามสถาบัน ประสิทธิภาพในการทำงานและชั้นยศ ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติบทบาท

ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ มีบทบาททั้งหมด 8 ด้านคือ ด้านการสอน ด้านการปกครองและกิจการ ด้านวิจัย เขียนบทความหรือตำรา ด้านบริการวิชาการแก่สังคม ด้านวิชาชีพ ด้านทหารตำรวจ ด้านบริหาร และด้านอื่น ๆ ซึ่งบทบาทที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการสอน รองลงมาคือ ด้านวิชาชีพ และด้านทหารตำรวจตามลำดับ ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการวิจัย เขียนบทความหรือตำรา
2. อาจารย์พยาบาลที่สังกัดต่างสถาบันมีการปฏิบัติบทบาทด้านการปกครองและกิจการ ด้านการวิจัย เขียนบทความหรือตำรา และด้านบริการวิชาการแก่สังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปฏิบัติบทบาทด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. อาจารย์พยาบาลที่มีประสิทธิภาพในการทำงานแตกต่างกัน มีการปฏิบัติบทบาทด้านบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปฏิบัติบทบาทด้านการปกครองและกิจการ ด้านการวิจัย เขียนบทความหรือตำรา ด้านวิชาชีพ และด้านทหารตำรวจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. อาจารย์พยาบาลที่มีชั้นยศต่างกัน มีการปฏิบัติบทบาทด้านวิชาชีพและด้านบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปฏิบัติบทบาทด้านบริการวิชาการแก่สังคมและด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ คือ ปัญหาด้านเวลา ด้านบุคลากร ด้านตำราและเอกสาร ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านงบประมาณ และด้านการบริหาร

ภาควิชา อุดมศึกษา
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต ร.อ.หญิง อรรภา จุฬพงษ์จิราภรณ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรองศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ และวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ที่กรุณาให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์ และกรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์พยาบาลเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พันตำรวจตรีหญิงพวงเพ็ญ ชูณหปราณ พันโทหญิง สมใจ ทรัพย์พ่วง นาวาโทหญิง อารมณ์ ชูดวง นาวาอากาศโทหญิง จรรยา กองจินดา และพันตำรวจโทหญิง ยุพิน เนียมแสง ที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัยและให้คำแนะนำต่าง ๆ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดารัตน์ บุญนุช รองศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ บวรศิริ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาอุดมศึกษาที่ให้คำปรึกษาชี้แนะตลอดมา อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 4 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณ พันตำรวจหญิงอารีย์ ยมกกุล พันโทหญิง พูลศรี พัฒนพงษ์ นาวาโทหญิง อารมณ์ ชูดวง และพันตรีหญิง กัลยา ไข่เกาะ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ ผู้มีส่วนช่วยเหลือในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่าน ตลอดจนพี่และเพื่อนทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้ และท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดา และครอบครัวที่เกื้อหนุนและเป็นกำลังใจสำคัญ จนกระทั่งผู้วิจัยประสบความสำเร็จ

เรืออากาศเอกหญิง สุวรรณา ทรัพย์บำรุง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	11
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท.....	12
ตอนที่ 2 บทบาทของอาจารย์พยาบาล.....	15
บทบาทด้านการสอน.....	17
บทบาทด้านวิจัย เขียนบทความหรือตำรา.....	22
บทบาทด้านการบริการวิชาการแก่สังคม.....	25
บทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.....	29
บทบาทด้านอาจารย์ที่ปรึกษา.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทบาทด้านบริหาร.....	34
บทบาทด้านวิชาชีพ.....	36
ตอนที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ.....	38
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.....	39
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ.....	41
วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ.....	46
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ.....	49
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	77
ประชากร.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหาร.....	85
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม....	89
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์บทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจ.....	96
ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบบทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจ.....	109

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล ทหารตำรวจในการปฏิบัติบทบาทและ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข.....	188
ตอนที่ 6 การจัดลำดับความสำคัญของบทบาทอาจารย์ พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ.....	196
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	203
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	203
วิธีดำเนินการวิจัย.....	203
สรุปผลการวิจัย.....	205
อภิปรายผลการวิจัย.....	211
ข้อเสนอแนะ.....	233
รายการอ้างอิง.....	236
ภาคผนวก ก ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดย วิธี Scheffe และ LSD.....	242
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร.....	273
ภาคผนวก ค ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ เกี่ยวกับบทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล ทหารตำรวจ.....	276
ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	292
ประวัติผู้วิจัย.....	304

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. บทบาทของอาจารย์พยาบาลตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ ที่ศึกษาจากเอกสาร.....	55
2. จำนวนผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหาร ตำรวจ จำแนกตามสถาบันที่สังกัด.....	78
3. สถานภาพของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ.....	89
4. บทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจด้าน ต่าง ๆ	96
5. บทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจด้าน การสอน.....	97
6. บทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจด้าน การปกครองและกิจกรรม.....	99
7. บทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจด้าน การวิจัยเขียนบทความ หรือตำรา.....	101
8. บทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจด้าน บริการวิชาการแก่สังคม.....	102
9. บทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ ด้านวิชาชีพ.....	104
10. บทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ ด้านทหารตำรวจ.....	105
11. บทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ ด้านบริหาร.....	107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12. บทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ ด้านอื่น ๆ	108
13. การเปรียบเทียบบทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล ทหารตำรวจจำแนกตามสถาบัน.....	109
14. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการสอนของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจจำแนกตามสถาบัน.....	112
15. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการปกครองและกิจกรรมของอาจารย์ พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจจำแนกตามสถาบัน.....	116
16. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการวิจัย เขียนบทความหรือตำราของ อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจจำแนกตามสถาบัน..	122
17. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการบริการวิชาการแก่สังคมของ อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจจำแนกตามสถาบัน..	126
18. การเปรียบเทียบบทบาทด้านวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจจำแนกตามสถาบัน.....	129
19. การเปรียบเทียบบทบาทด้านทหารตำรวจของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจจำแนกตามสถาบัน.....	132
20. การเปรียบเทียบบทบาทด้านบริหารของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจจำแนกตามสถาบัน.....	135
21. การเปรียบเทียบบทบาทด้านอื่น ๆ ของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจจำแนกตามสถาบัน.....	138
22. การเปรียบเทียบบทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล ทหารตำรวจจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	140

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
23. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการสอนของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	143
24. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการปกครองและกิจกรรมของอาจารย์ พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามประสบการณ์ใน การทำงาน.....	146
25. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการวิจัย เขียนบทความหรือตำราของ อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจฯแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน.....	152
26. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการบริการวิชาการแก่สังคมของ อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจฯแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน.....	154
27. การเปรียบเทียบบทบาทด้านวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	157
28. การเปรียบเทียบบทบาทด้านทหารตำรวจของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.	159
29. การเปรียบเทียบบทบาทด้านบริหารของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	162
30. การเปรียบเทียบบทบาทด้านอื่น ๆ ของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	165
31. การเปรียบเทียบบทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล ทหารตำรวจฯแนกตามชั้นยศ.....	167

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
32. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการสอนของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามชั้นยศ.....	169
33. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการปกครองและกิจกรรมของอาจารย์ พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามชั้นยศ.....	172
34. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการวิจัย เขียนบทความหรือตำราของ อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจฯแนกตาม ชั้นยศ.....	175
35. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการบริหารวิชาการแก่สังคมของ อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจฯแนกตาม ชั้นยศ.....	177
36. การเปรียบเทียบบทบาทด้านวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามชั้นยศ.....	179
37. การเปรียบเทียบบทบาทด้านทหารตำรวจของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามชั้นยศ.....	181
38. การเปรียบเทียบบทบาทด้านบริหารของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามชั้นยศ.....	183
39. การเปรียบเทียบบทบาทด้านอื่น ๆ ของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจฯแนกตามชั้นยศ.....	186
40. การจัดลำดับความสำคัญของบทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจ.....	196

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
41. การจัดลำดับความสำคัญของบทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล กองทัพบก.....	197
42. การจัดลำดับความสำคัญของบทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล กองทัพเรือ.....	198
43. การจัดลำดับความสำคัญของบทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล ทหารอากาศ.....	199
44. การจัดลำดับความสำคัญของบทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัย พยาบาลทหารตำรวจของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล ตำรวจ.....	200
45. การเปรียบเทียบการจัดลำดับความสำคัญของบทบาทอาจารย์ พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ.....	201